

Nr 563

Av herr von Seth m. fl., om förstärkning av ordningspolisen i syfte att begränsa antalet bilstölder.

Bilstölderna har under de senaste åren ökat i antal. Synnerligen omfattande har denna ökning varit under det nyligen tilländalupna året. Miljonvärden har gått till spillo för den enskilde och för samhället. Värst utsatta är bilägarna i de större städerna. Några siffror kan tjäna som exempel på situationens allvar. Under 1955 stals enbart i Stockholm 3 355 personbilar, vilket innebär en fördubbling av antalet bilstölder inom loppet av ett enda år. Under samma tid stals 1 429 motorcyklar och 3 621 mopeder.

En fortsättning av denna utveckling måste med effektiva medel förhindras. Den ständiga stegringen av antalet förmögensbrott är ett tecken på att samhället icke förmår att i önskvärd utsträckning bemästra detta problem. Särskilt gäller detta bilstölderna.

Det måste understrykas, att de flesta bilstölderna begås, icke på grund av medfödd kriminell läggning utan av obetänksamhet och äventyrlust. Detta förhållande minskar icke på något sätt det beklagansvärda i de begångna handlingarna. De innebär i det ena som det andra fallet, att liv och egendom i betydande utsträckning sätts på spel. Men det påpekade förhållandet är av vikt vid bedömandet av de åtgärder som kan tänkas ifrågakomma för att erhålla kontroll över den icke önskvärda utvecklingen.

De största svårigheterna då det gäller att motverka dessa tendenser kan hänföras till vissa brister i det nuvarande sanktionssystemet. Det har gång efter annan med skärpa påpekats, att de rättsvårdande myndigheterna icke haft erforderliga möjligheter till ett snabbt och kännbart ingripande. De förmaningar som även vid upprepade bilstölder utdelas av barnavårdsnämnderna har visat sig icke medföra åsyftad verkan. Påtagligare resultat har vunnits då biltjuven av polisen, ofta i föräldrarnas närvaro, mottagit reprimand för sitt handlingssätt.

Det är ett glädjande faktum att många *kan* hindras från återfall genom de metoder som tillämpas. Men ett icke oväsentligt antal biltjuvar återfaller ett flertal gånger och bland dessa finner man de mest avskräckande exemplen på likgiltighet och oförstående för andras liv och egendom. Här synes kraftigare åtgärder vara av behovet påkallade.

Det synes lämpligt att här påpeka vissa i det nuvarande reaktionssystemet förefintliga orsaker vilka övat inflytande över utvecklingen. Först och främst har man i alltför stor utsträckning tillämpat institutet åtalseftergift. En annan faktor som bidragit till det ökade antalet bilstölder finner man i den långa tidrymd som icke sällan förflyter mellan biltjuvens fasttagande och

lagförande. Det är blott alltför vanligt att en biltjuv i väntan på dom hinner begå ytterligare bilstölder. En snabb åtgärd måste vidtagas för att väcka biltjuven till insikt om sammanhanget mellan brottet och samhällets reaktion.

Vi är av den åsikten, att samhället och biltjuvarna är mest betjänta av åtgärder som präglas av ett snabbt och resolut ingripande.

Det har visat sig, beträffande vissa förbrytare, att, då häktning förekommit, den tid som denna varat, i hög grad bidragit till att för lagbrytaren klargöra situationens allvar.

Med beaktande av de skäl som ovan anförts anser vi, att en förmaning av polis i närvaro av föräldrar kan betraktas som lämplig första, och som ovan påpekats fullt tillräcklig åtgärd. Vid återfall bör man överväga huruvida denna utväg är den lämpligaste eller om ett kraftigare ingripande bör tillämpas. På detta stadium torde det, med hänsyn till vad erfarenheten i andra sammanhang givit vid handen, vara av utomordentlig betydelse, att polisen har möjlighet att under kortare tid hålla biltjuven i försvarsarrest.

Det synes oss klart att den förhandenvarande situationen är ohållbar. Jämförelser med andra länder visar, att problemet där icke tillnärmelsevis är av den storleksordning som fallet är i vårt land. Man har i utlandet flerstädes sökt sig fram till metoder som står i motsatsförhållande till de här i landet tillämpade. Därmed är emellertid icke sagt, att dessa metoder ur alla synpunkter är de bästa. Men det förefaller oss som om man icke heller i vårt land lyckats finna de rätta medlen. Kravet på laglydiga samhällsmedlemmars skydd och säkerhet tillgodoses icke. Mot allt förnuft har i stället röster höjts för att förklara bilägarna som medansvariga. Det måste stå klart för envar, att sådana metoder hos ett stort antal individer icke förmår skapa den respekt för andras liv och egendom, som är nödvändig i ett rättssamhälle. Att så är fallet markeras genom en omfattande nedbusning av den svenska samhällsbilden.

Det är gott och väl, att man med all kraft söker hålla de unga från fängelserna. En dylik strävan får emellertid icke resultera i ingripanden som i alltför stor utsträckning präglas av bristande skärpa. Vi syftar i detta sammanhang på de talrika fall då biltjuven upprepade gånger begår samma brott, och där ingripandet begränsar sig till gång efter annan återkommande resultatlösa förmaningar av barnavårdsnämnd. Snabba åtgärder för att stävja det omfattande och förlustbringande ofoget är därför av nöden.

I avvaktan på lagstiftningsåtgärder på området ämnar vi förorda en betydande förstärkning av ordningspolisen och dess resurser. Detta skulle enligt vår mening erbjuda vissa möjligheter att skaffa herravälde över situationen.

Med hänsyn till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en betydande förstärkning av ordningspolisen för att begränsa antalet bilstölder.

Stockholm den 26 januari 1956

T. G. v. Seth

Karin Wetterström

Einar Hægglom